Luonnonvarakeskus

E 35/2025 vp
3.6.2025

Vastaanottaja: Maa- ja metsätalousvaliokunta

Luonnonvarakeskuksen lausunto EU varautumisunionistrategiaan

Luonnonvarakeskus (Luke) tukee Suomen tavoitetta olla globaalisti vahva ja samalla osa Euroopan unionia, joka edistää jäsenvaltioidensa ja kansalaistensa turvallisuutta, hyvinvointia ja taloutta. Näihin tavoitteisiin päästään edistämällä EU:n strategista autonomiaa, huoltovarmuutta ja kilpailukykyä. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan (TKI) pitkäjänteinen tukeminen on keskeinen tekijä näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.

Suomen kilpailukyky perustuu laadukkaaseen koulutusjärjestelmään, korkeatasoiseen tutkimukseen ja uusiin innovaatioihin ja niistä syntyviin korkean lisäarvon tuotteisiin. Kestävästi tuotetut ja käytetyt luonnonvarat ovat keskeisessä roolissa varautumisessa, huoltovarmuuden turvaamisessa ja strategisen autonomian vahvistamisessa. Turvallisuustilanteen ja kauppapolitiikan muutokset ovat johtaneet mm. epävarmuuteen raaka-aineiden ja niiden tuottamiseen tarvittavien tuotantopanosten saatavuudesta sekä kilpailutilanteen muutokseen. TKI -toiminnalla voidaan parantaa myös ennakoitavuutta, pitkäjänteisyyttä ja kestävyyttä. Ne nousevat entistä tärkeämpään rooliin Suomen ja EU:n kilpailukyvyn sekä varautumisen takaajina tulevaisuudessa.

Tutkimuslaitoksilla on TKI-kentässä ainutlaatuinen rooli tutkimuksen, elinkeinoelämän ja tietoon perustuvan päätöksenteon solmukohtana myös kriisinkestävyydessä. Esimerkiksi tuotantopanosten ja raaka-aineiden saannin osalta tarvitaan soveltaa tutkimustietoa ja tutkimusorganisaatioiden ja yritysten tavoitteellisen yhteistyön tiedetään edistävän innovaatioita. Myös toimiva TKI-infrastruktuuri palvelee kriisinkestävyydessä ja varautumisessa.

Luke kannattaa toimia, joilla korostetaan varautumista mm. sisämarkkinoiden ja teollisuuspolitiikan vahvistamisella. Myös Luke korostaa, että biotalous ja uusiutuvat luonnonvarat tarjoavat kestäviä ratkaisuja vähähiilisyyteen, haitallisista riippuvuuksista irtautumiseen sekä EU-alueen huoltovarmuuteen.

Luke tekee seuraavat suositukset EU:n varautumisunionistrategiaan

1. Tulevaisuuden biotalous on olennainen osa teollisuuspolitiikkaa.

Tavoite: sisällytetään biotalous EU:n teollisuuspolitiikkaan vahvojen alueellisten kierto- ja biotalouden tuotantoekosysteemien edistämiseksi

- Kehitetään monialainen EU-tason poliittinen toimintasuunnitelma teolliselle biotaloudelle.
- Tuetaan uusien korkean lisäarvon tuotteiden ja erityisesti innovatiivisten alueellisten ratkaisujen pilotointia ja ylösskaalausta.

2. Metsäbiotaloudessa taloudelliset, sosiaaliset, ilmasto- ja biodiversiteettinäkökohdat voidaan sovittaa yhteen Euroopan talouden ja varautumisen vahvistamiseksi

Tavoite: Parantaa metsien kasvua ja resilienssiä monipuolisen metsänhoidon avulla.

- Kehitetään EU:n ja jäsenvaltioiden politiikkatoimia, joilla kannustetaan monipuoliseen metsänhoitoon
- Lisätään rahoitusta metsien tuottavuuteen keskittyvään tutkimukseen
- Kannustetaan julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksien luomista uusien innovaatioiden skaalaamiseksi
- Kehitetään ja hyödynnetään kaukokartoitusta, kaksikäyttöä ja muita teknologisia mahdollisuuksia myös varautumisen edistämisessä.

3. Globaalin ruoantuotannon painopiste siirtyy Pohjois-Eurooppaan.

Tavoite: Edistää kestävää pohjoisen ruoan ja energian tuotannon integrointia myös varautuminen ja huoltovarmuusnäkökulmasta

- Panostetaan innovaatiotoimintaan, joka yhdistää kasvien ja eläinten jalostuksessa genetiikan ja laatuomaisuudet.
- Panostetaan TKI-toimintaan tuotantoteknologioiden, kuten vesiviljelyn, kasvihuonetuotannon ja soluviljelyn osalta
- Panostetaan tutkimusrahoitukseen, jolla kehitetään jalostustoimia, jotka edistävät vakaiden satojen jalostusta, ravitsemuksellista laatua, ravinteiden tehokasta käyttöä sekä kasvien ja eläinten terveyttä.

Tavoite: Hiilineutraalin biotalouden edistäminen yhdistämällä ruoan ja energiantuotannon verkostot

- Perustetaan TKI-ohjelma edistämään bioenergian tuotantoa ruokahävikistä ja maatalouden sivuvirroista
- Sisällytetään kalanviljely-, vesiviljely- ja nurmibiotaloudet EU:n TKI-politiikkaan ja teollisuuspolitiikkaan
- laaditaan tiekartta ja toimintasuunnitelma kierrätyslannoitteiden tuotantoa varten Euroopassa

4. Siirtymä fossiilisesta energiasta uusiutuvaan energiaan lisää toimitusvarmuutta ja kriisinsietokykyä.

Tavoite: Edistetään kestävää ja oikeudenmukaista siirtymää uusiutuvan energian käyttöön erityisesti tuuli- ja aurinkoenergian osalta

- Kehitetään TKI-ohjelma, jolla ennalta-arvioidaan bioenergian integroituvuutta nopeasti kasvavaan aurinko- ja tuulienergiaan
- Kehitetään hillintätoimenpiteitä, joilla energiantuotanto yhteensovitetaan ympäristö- ja biodiversiteettitavoitteiden kanssa.

Tavoite: Bioenergia ja biogeeninen hiili olennaisena osana energiamurrosta

- Luodaan EU:n politiikkatoimia, joilla varmistetaan bioenergian hyödynnettävyys ja hyväksyttävyys sekä biogeenisen hiilen käyttö.
- Edistetään biopohjaisia CO2:n talteenotto- ja hyödyntämiskonsepteja vetytaloudessa.

5. Maa-, teknologia- ja vesialueiden hiilinielut täydentävät toisiaan ilmastonmuutoksen hillitsemisessä ja siihen sopeutumisessa.

Tavoite: Luonnollisiin lähteisiin perustuvien hiilinielujen ja teknisen hiilidioksidin talteenoton arviointi

- Kehitetään ilmaston kannalta kestäviä ja yhteiskunnallisesti hyväksyttäviä malleja infrastruktuurien rakentamista, korjaamista ja ylläpitoa ajatellen.
- Edistetään kestävän metsien, soiden hoidon ja muun maankäytön TKI-ohjelmaa.

Tavoite: Yhteensovitettavat vesi- ja maankäyttöpolitiikkatoimet auttavat sopeutumaan ilmastonmuutokseen ja varmistamaan vesiekosysteemien resilienssiä

- Kehitetään valuma-aluetason tehokkuutta, jotta voidaan tarjota ratkaisuja maalla tapahtuviin ravinnekuormitukseen ja vesien pilaantumisen hallintaan.
- Kehitetään mekanismeja ennallistamistoimenpiteiden priorisoimiseksi ja koordinoimiseksi rakennettujen jokien vesivoiman tuotannon rinnalla.

Helsingissä 3.6.2025

Johanna Kohl ja Antti Asikainen, Luonnonvarakeskus